

Beppie

Johan van der Keuken

Vakken en Kerndoelen: dit materiaal sluit aan bij de volgende kerndoelen voor het primair onderwijs: Nederlands 1,2,5 en Kunstzinnige oriëntatie 54, 55, 56

Tip voor docenten: met een gratis Docschool Online lidmaatschap krijgt u toegang tot meer dan honderd documentaires en bijbehorend lesmateriaal.
Ga naar www.idfa.nl/docschool-online

PRIMAIR ONDERWIJS
SCHOOLVOORSTELLINGEN

idfa

Docentenblad

Deze docentenhandleiding biedt handvatten om de documentaire te behandelen in de klas en geeft aanvullende achtergrondinformatie. U kunt zelf op basis van tijd, behoefte en niveau bepalen hoeveel u uit dit materiaal gebruikt en of u kiest voor een klassikale, individuele of groepsgewijze aanpak. De opdrachten voor leerlingen kunnen apart geopend en/of geprint worden. Ze komen ook terug in de docentenhandleiding.

WAT IS EEN DOCUMENTAIRE?

Voordat u **Beppie** bekijkt met uw klas, is het handig als de leerlingen weten wat een documentaire is. Hieronder vindt u een aantal mogelijke vragen om het begrip documentaire helder te krijgen en/of hun voorkennis te activeren:

VOOR DE FILM

OPDRACHT 1

Is het journaal een documentaire? Waarom wel/niet?

- Nee, want een documentaire is veel langer en met een betere camera gefilmd.
- Nee, want een documentaire toont vaak een persoonlijk standpunt en het journaal niet.
- Ja, want het is een waargebeurd verhaal over de echte wereld.
- Ja, want je kunt het gratis zien op televisie.

Gaat een documentaire altijd over serieuze onderwerpen?

- Ja, anders is het geen interessant verhaal.
- Ja, want een documentaire moet een serieuze beeld geven van de wereld.
- Nee, een documentaire kan over van alles gaan. Zolang de documentairemaker kan beargumenteren waarom hij iets heeft gemaakt en er een persoonlijke drang achter zit.
- Nee, een documentaire gaat nooit over serieuze onderwerpen.

INHOUD

Enige voorkennis over de inhoud maakt een documentaire eenvoudiger te plaatsen en te interpreteren. Ook voorkomt het eventuele onaangename verrassingen. Voor het bekijken van de documentaire **Beppie** is het raadzaam om samen met de leerlingen de korte inhoudsbeschrijving te lezen.

Beppie

Johan van der Keuken

Nederland, 1965, 37 min.

Beppie kwam tot stand in samenwerking met Ed van der Elsen, Gerda van der Elsen en Kees Straatsma.

WAAR GAAT BEPPIE OVER?

De Meesterfilmmaker Johan van der Keuken omschreef zijn buurmeisje Beppie (10) als "het zonnetje van de Achtergracht". In dit iconische portret uit 1965 filmt hij haar terwijl ze met vriendjes de straten afstruint en bij vreemden aanbelt. Thuis zijn ze met negen kinderen en hebben ze het niet al te breed. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen opgroeien in Amsterdam toen en nu? Dit is de vraag die centraal staat in het gesprek rondom de voorstelling. Wie had ooit gedacht dat we binnen een kwartier van Noord naar Zuid zouden kunnen reizen? Wat maakt Amsterdam tegenwoordig zo'n populaire vakantiebestemming? Ging men in de jaren 60 überhaupt op vakantie? En is er tegenwoordig eigenlijk nog wel genoeg plek om buiten te spelen?

VERWERKINGSOPDRACHTEN

Wanneer duidelijk is wat een documentaire in het algemeen inhoudt en waar **Beppie** globaal over gaat, kunnen de leerlingen aan de slag met de specifieke verwerkingsopdrachten. Deze opdrachten zijn onderverdeeld in opdrachten die voor de film en opdrachten die na de film worden gemaakt. De opdrachten zijn niet alleen te vinden in deze docentenhandleiding, maar ook op het opdrachtenblad, dat specifiek voor de leerlingen is bedoeld.

OPDRACHT 2

Lees het stukje 'Waar gaat Beppie over?' en beantwoord daarna deze vraag. In de film Beppie wordt een beeld geschetst over het dagelijks leven van Beppie: een tien jarig meisje dat opgroeit in Amsterdam, in de jaren 60. Bespreek deze vragen met een klasgenoot.

- Als er een documentaire over jouw dagelijkse leven zou worden gemaakt, welke situaties zouden er dan worden gefilmd? Bespreek deze scènes zo gedetailleerd mogelijk.
- Wat zegt dit over jou als persoon? Welke karaktereigenschappen komen sterk naar voren?
- Noem drie personen met wie je iedere dag mee te maken hebt. Beschrijf in welke omgeving en op wat voor manier.

CONTEXT

Niet alle documentaires zijn even makkelijk te begrijpen als de context waarbinnen het onderwerp van de documentaire valt, niet of onvoldoende bekend is. Dit onderdeel voorziet in achtergrondkennis over de context.

Technologie toen (1960) en nu:

In de jaren zestig worden steeds meer huishoudelijke apparaten onderdeel van het Nederlandse gezin. De koelkast, wasmachine, telefoon en televisie doen hun intrede. De introductie van de televisie veroorzaakt een complete verandering in het interieur van de woonhuizen. De (eet)tafel met de lamp erboven verdwijnt als het centrale punt van de huiskamer. Het nieuwe centrum is het bankstel, waarvan alle componenten gericht staan op het middelpunt: de beeldbuis (Tube) oftewel het televisietoestel. In 1968 kwam de kleurentelevisie op de markt. Het eerste mobiele telefoongesprek was op 3 April 1973. Sindsdien is het mobiele telefoongebruik toegenomen. In 1991 breekt het internet door, wat er in 1993 voor zorgt dat men kan internetten via zijn mobiele telefoon. In de tijd waarin wij nu leven heeft de technologie een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Kun jij je nog een straatbeeld voorstellen zonder mobiele telefoons?

Het straatbeeld van Amsterdam in de jaren 60:

In 1960 fietste meer dan de helft van de Amsterdammers naar het werk, 40% nam het openbaar vervoer, slechts 10% de auto. Tien jaar later had de auto gewonnen. Het werd drukker op straat. Huizen waren bouwvallig, onbewoonbaar verklaard of reeds gesloopt, waardoor het straatbeeld bepaald werd door dichtgetimmerde ramen en braakliggende gaten in de gevelwand. De aandacht van de stadsplanners en volkshuisvesters was lange tijd alleen gericht op nieuwbouw aan de randen van Amsterdam. Terwijl er druk gebouwd werd aan de Westelijke Tuinsteden, Buitenveldert, Noord en de Bijlmer, werden de oudere wijken binnen de ring vergeten. Tegenwoordig is de stad bezig de auto's weer uit het centrum te krijgen door bijvoorbeeld de parkeerplekken duurder te maken en parkeerplaatsen te laten verdwijnen.

Film in de jaren 60:

De eerste films werden rond 1890 gemaakt. Dit waren vooral foto's die achter elkaar werden vertoond.

Films werden zonder geluid opgenomen, deze films worden stomme films genoemd. Er was simpelweg geen technologie om beeld en geluid gelijktijdig op te nemen. In de bioscoop werd daarom vaak live muziek gespeeld, soms alleen met piano maar soms ook met een heel orkest. Vaak was er ook een verteller in de bioscoopzaal aanwezig die zeer bepalend was; een goede verteller zorgde voor een enthousiast publiek, een slechte verteller had gegarandeerd een publiek dat de film minder leuk vond. Tot 1960 werden films soms ingekleurd of op zeer dure en kleurgevoelige negatieven opgenomen maar in de regel waren de films in zwart-wit. Vanaf 1960 deed de kleurenfilm zijn intrede. Er wordt met 32 mm negatieven gefilmd die dusdanig scherp beeld geven dat het op een groot scherm vertoond kan worden. In de jaren 70 kwam de digitale camera op de markt. Voor velen was dit niet een aantrekkelijke camera. Hij woog 4 kilo, nam alleen maar zwart wit foto's, had een resolutie van .01 megapixels en een sluitertijd van 23 seconden. Tegenwoordig heeft de nieuwste iPhone 12 megapixel!

OPDRACHT 3

Hoe zag het leven eruit van de mensen in de tijd van de wederopbouw na de oorlog? Welk beeld heb je van de jaren 60? Wat weet je er al van?

Pak je computer of telefoon erbij en ga op onderzoek uit! Wat kun jij over de jaren 60 vinden? Verzamel in tweetallen in totaal 10 (ieder vijf) beelden van de jaren 60. Denk aan beelden van het hippie tijdperk, bekende popsterren, de kledingstijl etc. Schrijf in een zin onder het beeld wat het is.

a. Verzamel op basis van de beelden die je hebt gevonden soortgelijke beelden van nu.

Kijk goed naar de beelden die je hebt gevonden van de jaren 60 en nu.

b. Wat denk je dat de grote verschillen zijn tussen opgroeien in de jaren zestig en nu?

c. Zou je liever in de jaren 60 leven of nu? Leg uit waarom.

BEPPIE

JOHAN VAN DER KEUKEN

DE MAKER

Waarom maakt iemand documentaires? Dit onderdeel biedt informatie over de regisseur van **Beppie**: Johan van der Keuken

Wie is de maker van Beppie?

De Amsterdamse filmmaker Johan van der Keuken (1938-2001) begon op twaalfjarige leeftijd al met fotograferen. Op zijn zeventiende brengt hij zijn eerste fotoboek uit ('Wij zijn 17'), waarin hij zijn vrienden en schoolgenoten portretteert. Een jaar later vertrekt Van der Keuken naar Parijs om film te gaan studeren. Voor Beppie schakelde hij de hulp in van zijn vriend Ed van der Elsen (camera) en diens vrouw Gerda (geluid). Van der Keuken wilde met zijn films altijd een onderwerp onder de aandacht brengen, maar vond de vorm van de film net zo belangrijk en zag film vooral als een kunstvorm. In totaal maakte hij meer dan vijftig documentaires. Hij zag zichzelf meer als een kunstenaar dan als een filmmaker en meer als een filmmaker dan een documentairemaker. Hij had het helemaal niet op grenzen; zijn werkwijze beschreef hij als 'en-en, niet of-of'. Boven alles maakte hij in zijn werk geen scherp onderscheid tussen vorm en inhoud. Licht en geluid waren zijn materialen, waarmee hij net zolang knutselde tot hij de perfecte uitdrukking gevonden had

OPDRACHT 4

Filmmaker Johan van der Keuken had een fascinatie voor Beppie. Om die reden besloot hij een film over Beppie te maken.

- Kun jij een persoon noemen waar je een fascinatie voor hebt?
- Zou jij over deze persoon een film willen maken? Leg uit waarom.

NA DE FILM

OPDRACHT 5

- Wat vond je van de film? Leg uit waarom.
- Welke scène in de film heb je het meest onthouden en waarom is dat zo?
- Wat had je anders gedaan als je een documentaire over Beppie zou maken? Zou je het op dezelfde manier filmen?

DE TOTSTANDKOMING

Wat zijn de beweegredenen van een documentairemaker om een bepaald onderwerp nader te belichten? Dit onderdeel geeft inzicht in hoe een idee ontstaat en zich ontwikkelt.

"Ik belde altijd bij hem aan". In een interview zegt Beppie dat ze altijd belletje lede bij Johan van der Keuken, maar Van der Keuken leerde Beppie pas echt kennen toen ze bij hem aan de deur kwam, op zoek naar buitenlandse postzegels voor haar verzameling. Nadat de cineast ongeveer negen uur aan gesprekken met Beppie op band heeft vastgelegd, filmt hij haar bij gebeurtenissen die in haar ogen belangrijk zijn: van het eten van patat tot de

Kerstviering bij het Leger des Heils. Haar spontane karakter komt goed naar voren. Niet geremd door aanwezigheid van de camera spreekt ze onverbloemd over allerlei zaken die haar bezighouden.

OPDRACHT 6.

Herken je jezelf in Beppie? Zou Beppie een vriendin van je kunnen zijn? Hoe goed ken jij jezelf en jouw klasgenootje eigenlijk? Om hierachter te komen moet je het schema verder invullen. Wij hebben jullie al een beetje geholpen door een aantal karaktereigenschappen van Beppie in te vullen.

- Vul bij jouw eigen naam en die van jouw klasgenoot jullie eigenschappen in.
- Bespreek het met jouw klasgenoot.

Jij	Beppie	Klasgenoot
	Eerlijk	
	Open	
	Vrolijk	
	Energiek	
	Ondeugend	

CREATIEVE OPDRACHT: post voor Beppie

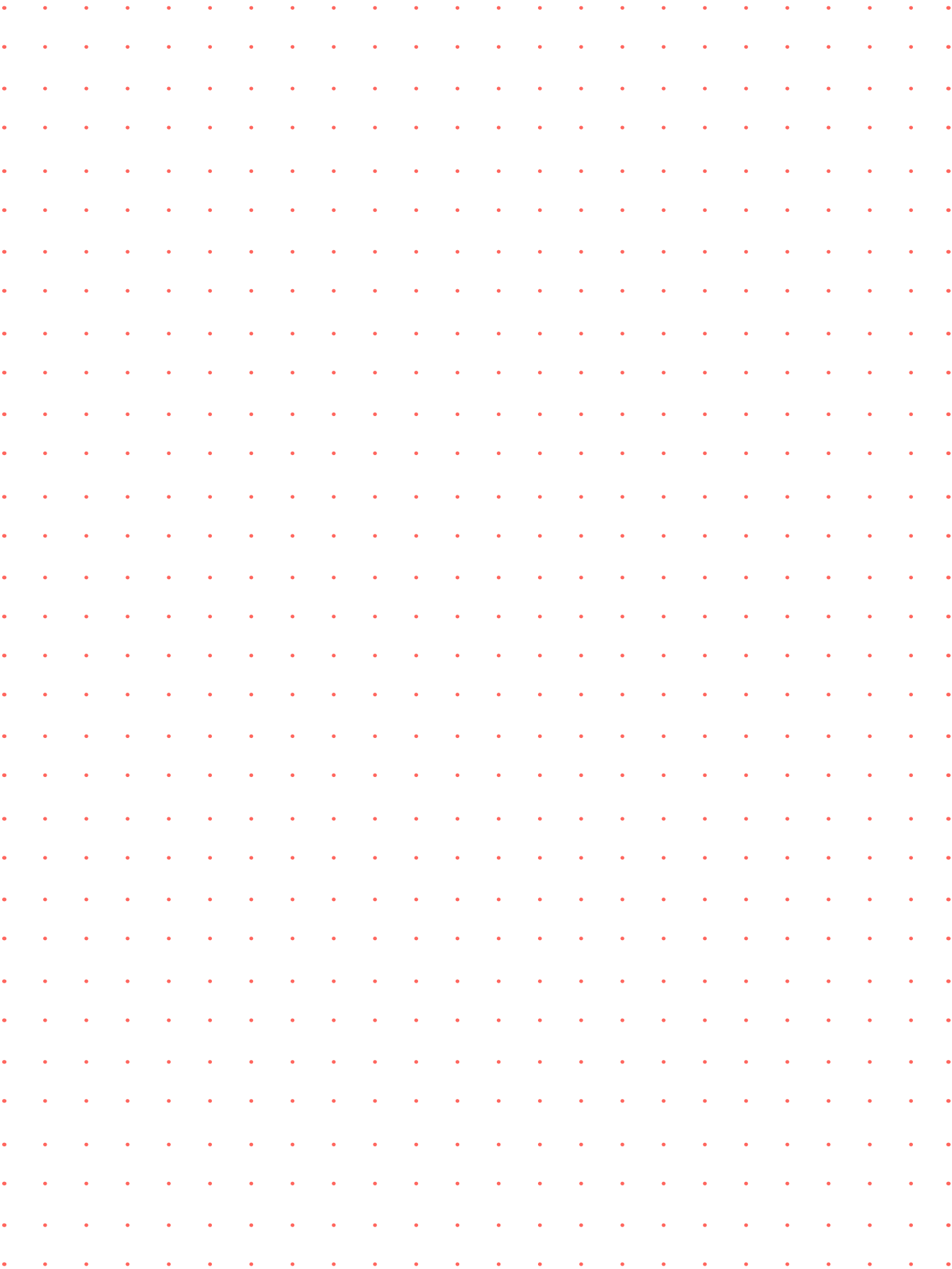
Benodigheden: Papier en pen of laptop/computer (voor een brief), kleurpotloden/stiften en papier (voor tekening), gekleurd papier, schaar, lijm (voor een knutselwerk). Eventueel een envelop en postzegel.

Instructie: Schrijf een brief of maak een tekening/knutselwerk voor Beppie.

Wil je dat je brief echt bij Beppie terecht komt? Stuur dan (een foto van) je post naar educatie@idfa.nl.

De IDFA schoolvoorstellingen worden mede mogelijk gemaakt door; Fonds 21 — www.fonds21.nl; P.W. Janssen's Friesche Stichting www.pwjanssensfrieschestichting.nl; ABN AMRO Cultuurfonds

Aantekeningen

Opdrachten

Waar gaat Beppie over?

De Meesterfilm maker Johan van der Keuken omschreef zijn buurmeisje Beppie (10) als “het zonnetje van de Achtergracht”. In dit iconische portret uit 1965 filmt hij haar terwijl ze met vriendjes de straten afstruint en bij vreemden aanbelt. Thuis zijn ze met negen kinderen en hebben ze het niet al te breed. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen opgroeien in Amsterdam toen en nu? Dit is de vraag die centraal staat in het gesprek rondom de voorstelling. Wie had ooit gedacht dat we binnen een kwartier van Noord naar Zuid zouden kunnen reizen? Wat maakt Amsterdam tegenwoordig zo’n populaire vakantiebestemming? Ging men in de jaren 60 überhaupt op vakantie? En is er tegenwoordig eigenlijk nog wel genoeg plek om buiten te spelen?

Beppie

Johan van der Keuken

Amsterdam, 1965, 37 min.

Beppie kwam tot stand in samenwerking Ed van der Elsen, Gerda van der Elsen en Kees Straatsma

VOOR DE FILM

OPDRACHT

1

Is het journaal een documentaire? Waarom wel/niet?

- Nee, want een documentaire is veel langer en met een betere camera gefilmd.
- Nee, want een documentaire toont vaak een persoonlijk standpunt en het journaal niet.
- Ja, want het is een waargebeurd verhaal over de echte wereld.
- Ja, want je kunt het gratis zien op televisie.

Gaat een documentaire altijd over serieuze onderwerpen?

- Ja, anders is het geen interessant verhaal.
- Ja, want een documentaire moet een serieus beeld geven van de wereld.
- Nee, een documentaire kan over van alles gaan. Zolang de documentairemaker kan beargumenteren waarom hij iets heeft gemaakt en er een persoonlijke drang achter zit.
- Nee, een documentaire gaat nooit over serieuze onderwerpen.

VOOR DE FILM

OPDRACHT

2

Lees het stukje 'Waar gaat Beppie over?' en beantwoord daarna deze vraag. In de film Beppie wordt een beeld geschepst over het dagelijks leven van Beppie: een tien jarig meisje dat opgroeit in Amsterdam, in de jaren 60. Bespreek deze vragen met een klasgenoot.

- Als er een documentaire over jouw dagelijkse leven zou worden gemaakt, welke situaties zouden er dan worden gefilmd? Bespreek deze scènes zo gedetailleerd mogelijk.
- Wat zegt dit over jou als persoon? Welke karaktereigenschappen komen sterk naar voren?
- Noem drie personen met wie je iedere dag mee te maken te hebt. Beschrijf in welke omgeving en op wat voor manier.

VOOR DE FILM

OPDRACHT

3

Hoe zag het leven eruit van de mensen in de tijd van de wederopbouw na de oorlog? Welk beeld heb je van de jaren 60? Wat weten je er al van?

Pak je computer of telefoon erbij en ga op onderzoek uit! Wat kun jij over de jaren 60 vinden? Verzamel in tweetallen in totaal 10 (ieder vijf) beelden van de jaren 60. Denk aan beelden van het hippie tijdperk, bekende popsterren, de kledingstijl etc. Schrijf in een zin onder het beeld wat het is.

- Verzamel op basis van de beelden die je hebt gevonden soortgelijke beelden van nu.

Kijk goed naar de beelden die je hebt gevonden van de jaren 60 en nu.

- Wat denk je dat de grote verschillen zijn tussen opgroeien in de jaren zestig en nu?
- Zou je liever in de jaren 60 leven of nu? Leg uit waarom.

NA DE FILM

OPDRACHT

4

Filmmaker Johan van der Keuken had een fascinatie voor Beppie. Om die reden besloot hij een film over Beppie te maken.

- a. Kun jij een persoon noemen waar je een fascinatie voor hebt?
- b. Zou jij over deze persoon een film willen maken? Leg uit waarom.

NA DE FILM

OPDRACHT

5

- a. Wat vond je van de film? Leg uit waarom.
- b. Welke scene in de film heb je het meest onthouden en waarom is dat zo?
- c. Wat had je anders gedaan als je een documentaire over Beppie zouden maken? Zou je het op dezelfde manier filmen?

NA DE FILM

OPDRACHT

6

Herken je jezelf in Beppie? Zou Beppie een vriendin van je kunnen zijn? Hoe goed ken jij jezelf en jouw klasgenootje eigenlijk? Om hierachter te komen moet je het schema verder invullen. Wij hebben jullie al een beetje geholpen door een aantal karaktereigenschappen van Beppie in te vullen.

- a. Vul bij jouw eigen naam en die van jouw klasgenoot jullie eigenschappen in.
- b. Bespreek het met jouw klasgenoot.

Jij	Beppie	Klasgenoot
	Eerlijk	
	Open	
	Vrolijk	
	Energiek	
	Ondeugend	

CREATIEVE OPDRACHT: post voor Beppie

Benodigdheden: Papier en pen of laptop/computer (voor een brief), kleurpotloden/stiften en papier (voor een tekening), gekleurd papier, schaar, lijm (voor een knutselwerk). Eventueel een envelop en postzegel.

Instructie: Schrijf een brief of maak een tekening/knutselwerk voor Beppie.

Wil je dat je brief echt bij Beppie terecht komt? Stuur dan (een foto van) je post naar educatie@idfa.nl.

NA DE FILM

OPDRACHT

7

Aantekeningen

A large grid of red dots arranged in 20 rows and 25 columns, intended for taking notes. The dots are evenly spaced and cover most of the page area below the title.